

яких у 2018 році по зрівнянню з 2014 роком зросла на 5,4% (з 29,1 % до 34,5 %); б) значна кількість злочинів середньої тяжкості (ч. 3 ст. 12 КК) – відповідно 40,4 % (2018 р.) та 40,8 % (2014 р.); в) практично незмінним є число злочинів невеликої тяжкості (ч. 2 ст. 12 КК) – у 2014 році – 133259 (25,2 % у загальній структурі злочинності), а у 2018 – 106768 (21,9 %).

Отже, в наявності є складна прикладна проблема, що потребує вирішення у тому числі на теоретичному рівні. Як видається, сутність її полягає в тому, що до боротьби із злочинністю в Україні в цілому та до запобіжної діяльності досить мляво та неефективно залучаються визначені в доктринальних джерелах різноманітні суб'єкти запобігання злочинам (спеціалізовані; неспеціалізовані; частково спеціалізовані) [4, с. 64], включаючи й потенційні можливості банківських установ України.

Саме зазначені вище обставини й обумовили вибір цієї наукової статті, а також визначили її основне завдання – довести необхідність більш активного залучення до запобіжної діяльності банківських установ України, як неспеціалізованих суб'єктів запобігання злочинам, а також розробити науково обгрунтовані заходи у цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 2018 рік. Генеральна прокуратура України. Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 2014 рік. Генеральна прокуратура України. Режим доступу: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=111482&libid=.
3. Конституція України : прийнята 28 червня 1996 року / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джузи. Київ : Атіка, 2009. 312 с.

Гумін Олексій Михайлович,

завідувач кафедри кримінального права та процесу Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор;

Дучимінська Леся Миронівна,

начальник управління внутрішнього аудиту та фінансового контролю головного управління Пенсійного фонду України у Волинській області

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ

В кримінологічній літературі під суб'єктами запобігання злочинам розуміють органи, установи, організації, підприємства, а також посадові особи (службовці) та окремі громадяни, на яких законом покладені завдання та функції з виявлення, усунення, послаблення,

нейтралізації причин та умов, які сприяють існуванню і поширенню злочинності в цілому, її окремих видів і конкретних злочинів, а також з утримання від переходу на злочинний шлях і забезпечення ресоціалізації осіб, схильних до вчинення злочинів (рецидиву) [1, с. 63]. При цьому, поклавши в основу функціональну ознаку, насамперед реальний вплив виконуваних ними функцій та відповідних їм видів діяльності на усунення (нейтралізацію) детермінантів злочинності та злочинних проявів, А. П. Закалюк суб'єкти запобігання злочинності поділив на декілька груп, а саме – на: а) органи та організації, які керують цією діяльністю, організовують її, створюють систему управління нею (органи державної влади та управління, органи місцевого самоврядування); б) органи та організації, стосовно яких запобігання злочинності та злочинних проявів віднесено або має бути віднесено до основних завдань і функцій (МВС, СБУ, прокуратура, суд, спеціалізовані громадські організації); в) органи, установи, організації, функції та повноваження яких не мають цільового спрямування на запобігання злочинності та злочинним проявам, але їхня діяльність посередньо впливає на запобіжні процеси щодо детермінантів злочинності та окремих злочинів (заклади освіти, культури, охорони здоров'я, соціальної допомоги, адміністрація підприємств, установ, організацій тощо) [2, с. 346].

При цьому, як доведено на науковому та практичних рівнях, діяльність усіх суб'єктів запобігання злочинам повинна організовуватись таким чином, щоб: 1) було організовано цілеспрямоване здійснення запобіжної діяльності як їх функцій; 2) був забезпечений зв'язок з елементами системи «по горизонталі» (взаємодія) і «по вертикалі» (підпорядкування); 3) неухильно виконувались команди управляючого механізму системи; 4) був вибір лінії поведінки відповідно до стану об'єкта запобіжного впливу [1, с. 63].

Поряд з цим, необхідно зазначити, що у наукових джерелах можна зустріти й інші критерії класифікації суб'єктів запобігання злочинів. Як з цього приводу зробив висновок А. П. Закалюк, важливо, щоб при цьому забезпечувалося дотримання загальних принципів та правил класифікації, перед усім її однопорядковості, проведення за єдиною підставою тощо [2, с. 346]. Так, за місце у державній і суспільній системі суб'єкти запобігання злочинам ученими класифіковані на: а) державні; б) недержавні (неурядові), у тому числі підприємства, установи і організації, громадські об'єднання та спеціалізовані формування; в) окремих громадян [1, с. 64]. У свою чергу, за завданнями, компетенцією і змістом запобіжної діяльності суб'єкти запобігання злочинам поділені на: 1) органи влади загальної компетенції (їх установи, організації, підприємства); 2) неспеціалізовані; 3) частково спеціалізовані; 4) спеціалізовані органи [1, с. 64].

Виходячи із проведеної класифікації, слід визнати, що Пенсійний фонд України відноситься до так званих неспеціалізованих суб'єктів запобігання злочинів, позаяк завдання запобіжного характеру, що

стосуються сфери боротьби зі злочинністю, у нормативно-правових актах, які визначають правовий статус даного державного органу, не визначені в якості основних. У той самий час, враховуючи, що Пенсійний фонд України входить до системи органів державного управління, одним із його завдань факультативного спрямування є запобігання злочинам і правопорушенням, що вчиняються у сфері соціального населення [3].

Список використаних джерел

1. Кримінологія : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джузи. Київ : Атіка, 2009. 312 с.
2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології : теорія і практика : [У 3 кн.]. Кн. 1 Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки / А. П. Закалюк. Київ : видавн. дім «Ін Юре», 2007. 424 с.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування Закон України від 09.07.2003 №1058-IV (зі змінами) / Відомості Верховної Ради України. 2018. № 38. ст. 280.

Колб Олександр Григорович,

професор кафедри кримінального права та процесу Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор;

Попельнюк Тарас Вікторович,

аспірант Класичного приватного університету

ЗМІСТ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ В УКРАЇНІ

Вивчення наукової літератури показало, що кримінологічна характеристика відноситься на сьогодні до однієї з ключових доктринальних категорій, яка застосовується при аналізі змісту будь-якого злочину [1, с. 156]. Не залишаються осторонь у цьому контексті й дослідження у сфері виконання покарань [2, с. 62]. Поряд з цим, варто констатувати, що досі ні у цілому серед кримінологів, ні серед учених, які розробляють проблеми, які пов'язані із запобігання злочинам з боку засуджених та персоналу органів та установ виконання покарань, немає єдиної точки зору щодо змісту загального поняття «кримінологічної характеристики злочинів, що вчиняються в сфері виконання покарань». Виходячи з цього та з урахуванням того, що на даний час в науці виведено поняття лише «кримінологічної характеристики злочинів, що вчиняються персоналом Державної кримінально-виконавчої служби України» [3, с. 129], зазначене питання й було визначено у цій науковій статті як одне із завдань дослідження. Як у зв'язку з цим зазначив А. П. Закалюк, показники злочинності підлягають вимірюванню для отримання уявлення про її